

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΕΕ158	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ' (ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και παρουσιάσεις εργασιών των φοιτητών	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	e-course.uoi.gr		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος είναι, πρώτον, ο αναστοχασμός των φοιτητών σχετικά με τα επιστημολογικά υποδείγματα της διδασκαλίας και της μάθησης, καθώς και των σχέσεων τους με τη διδακτική, που αφορούν τη μετάβαση από την «πρότερη γνώση» των μαθητών στη «σχολική γνώση», δεύτερον, η κατανόηση των επιστημολογικών προϋποθέσεων της διδακτικής, και, τρίτον η κριτική εξέταση των επιστημολογικών αιτημάτων της.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Λήψη αποφάσεων

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Αυτόνομη εργασία

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Ομαδική εργασία

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

.....

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Άλλες...

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

.....

Η ιδιοποίηση της μάθησης ως παραγωγής και αναπαραγωγή της γνώσης καλλιεργεί την έλλογη και αυτενεργό κριτική σκέψη. Οι φοιτητές αναπτύσσουν την ικανότητά αναγνώρισης των μεθόδων της διδακτικής ως επιλογών επιστημολογικού χαρακτήρα, ασκούμενοι στην ανάλυση επιχειρημάτων, στον εντοπισμό των προκειμένων προτάσεων, στον έλεγχο των συμπερασμάτων τους, καθώς και στη σύνθεση της κριτικής επιχειρηματολογίας.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα, εκκινώντας από τη θεματική των εννοιολογικών, μεθοδολογικών και αξιακών μεταβάσεων από τη νεωτερικότητα στη μετανεωτερικότητα, εξετάζει τις επιστημολογικές σχέσεις των θεωριών μάθησης (συμπεριφορισμός κατασκευαστισμός, αναπτυξιακή μάθηση) και των υποδειγμάτων διδασκαλίας (παράδοση, διάλογος εργαστήριο, κοινότητες, σχέδια δράσης, από κοινού επίλυση προβλημάτων, υποστηρικτική διδασκαλία) με σκοπό τον εντοπισμό των βασικών επιστημολογικών παραδοχών και δεσμεύσεων. Συναφώς, λαμβάνοντας υπόψη τα υποδείγματα του διδακτικού σχεδιασμού αναλύει τα «γνωσιακά πλαίσια» από τα οποία η διδακτική αρύεται τις επιστημολογικές παραδοχές της και θεματοποιεί το πρόβλημα της αξίας της βιωματικής πρότερης γνώσης των μαθητών, αναζητώντας τις δυνατές σχέσεις της με τη σχολική και την επιστημονική γνώση. Αναλύει κριτικά τα κύρια υποδείγματα των πρακτικών της μάθησης, πρώτον της ενίσχυσης, δεύτερον, της βελτίωσης, τρίτον, της αντικατάστασης της πρότερης γνώσης και προτείνει μια τέταρτη, την κριτική συμπλήρωση της.

Διδακτικές ενότητες:

I. Η ταυτότητα της εκπαίδευσης: Από τη νεωτερικότητα στη μετανεωτερικότητα

II. Μάθηση και διδασκαλία

1. Υποδείγματα θεωριών μάθησης
2. Υποδείγματα διδασκαλίας
3. Επιστημολογικές σχέσεις μάθησης και διδασκαλίας

III. Διδακτική και επιστημολογία

1. Υποδείγματα διδακτικού σχεδιασμού
2. Οι επιστημολογικές παραδοχές της διδακτικής
3. Η εννοιολογική αλλαγή από την πρότερη στη σχολική γνώση
4. Οι ιδέες των μαθητών και τα εναλλακτικά διδακτικά πλαίσια
5. Η κριτική συμπλήρωση της πρακτικοβιωματικής γνώσης
6. Τα επιστημολογικά αιτήματα της διδακτικής

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Εκπαίδευση προσώπου με πρόσωπο</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία (powerpint) και στην επικοινωνία με τους φοιτητές (e-course).</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>

<p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Διδασκαλία	39
	Μελέτη Βιβλιογραφίας	48
	Παρουσίαση Εργασίας	10
	Γραπτή Εξέταση	3
	Σύνολο Μαθήματος	100
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Εργασία 20%</p> <p>Γραπτή εξέταση 80%</p> <p>Κριτήρια αξιολόγησης γραπτής εξέτασης και εργασιών:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Περιεχόμενο (κατανόηση του θέματος ανάπτυξη επιχειρημάτων, κριτικός σχολιασμός, τεκμηρίωση συμπεράσματος). 2. Δομή ενοτήτων και συνάφεια εντός και μεταξύ των παραγράφων. 3. Γλωσσική έκφραση (ορθότητα και σαφήνεια ορολογίας και γραπτού λόγου, κανονιστικότητα γραμματικής, σύνταξης, ορθογραφίας και επιμέλειας κειμένου). 	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ (Από τον Εύδοξο):

Γ. Κουζέλης, *Ενάντια στα φαινόμενα, Για μια επιστημολογική προσέγγιση της Διδακτικής των Κοινωνικών Επιστημών*, Νήσος, Αθήνα 2005.

Ε. Φρυδάκη, *Η διδασκαλία στην τομή της νεωτερικής και της μετανεωτερικής σκέψης*, Κριτική, Αθήνα 2009.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- T.W. Adorno, *Θεωρία της ημιμόρφωσης*, Αλεξάνδρια, Αθήνα 1989.
- G. Bachelard, *Το νέο επιστημονικό πνεύμα*, Αθήνα, Π.Ε.Κρήτης 2000.
- J. Bruner, *Η διαδικασία της παιδείας*, Καραβία, Αθήνα 1960.
- B. Κάλφας, «Εισαγωγή» στο Τ. Κuhn, *Η Δομή των Επιστημονικών Επαναστάσεων*, Σύγχρονα Θέματα, Θεσσαλονίκη 1981.
- Γ. Κουζέλης, «Το Επιστημολογικό Υπόβαθρο των Επιλογών της Διδακτικής», στο Η. Ματσαγγούρας, *Η Εξέλιξη της Διδακτικής, Επιστημολογική Θεώρηση*, Gutenberg, Αθήνα 1995, σσ. 155-181.
- Γ. Κουζέλης, *Από τον βιωματικό στον επιστημονικό κόσμο. Ζητήματα κοινωνικής αναπαραγωγής της γνώσης*, Κριτική, Αθήνα 1991.
- B. Κουλαϊδής, *Αναπαραστάσεις του Φυσικού Κόσμου, Γνωστική, Επιστημολογική και Διδακτική Προσέγγιση*, Gutenberg, Αθήνα 1994.
- Η. Ματσαγγούρας, *Η Εξέλιξη της Διδακτικής, Επιστημολογική Θεώρηση*, Gutenberg, Αθήνα 1995.
- Η. Ματσαγγούρας, *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας, Θεωρία της Διδασκαλίας, Η Προσωπική Θεωρία ως Πλαίσιο Στοχαστικο-Κριτικής Ανάλυσης*, Gutenberg, Αθήνα 1998.
- R. Marples, *Οι σκοποί της εκπαίδευσης*, Αθήνα, Μεταίχμιο 2003.
- Τζ. Μπαγκίνι, Π. Φοσλ, *Τα εργαλεία του φιλοσόφου. Φιλοσοφικές έννοιες και μέθοδοι*, μτφρ. Κ. Θεολόγου, Καστανιώτη, Αθήνα 2005.
- Ε. Νημά, Α. Καψάλης, *Σύγχρονη διδακτική*, Ε.Π.Μ., Θεσσαλονίκη 2002.
- Μ. Πουρνάρη, «Η Μετάβαση από την «Παραδοσιακή» στην «Εικονική» Εκπαίδευση», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, No 15 (2002), 185-98.
- Μ. Πουρνάρη, «Η εν χρήσει γνώση των Νέων Τεχνολογιών: Διαδικαστικοί κανόνες και πρακτικές δεξιότητες», στο Γ. Κουζέλης, Μ. Πουρνάρη, Β. Τσελφές (επιμ.), *Γνώση Χρήσης και Νέες Τεχνολογίες*, Ε.Μ.Ε.Α., Νήσος, Αθήνα 2005, σσ. 37-45.
- Μ. Πουρνάρη, «Γνωσιακές Επιστήμες και Διεπιστημονικότητα», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, No 18 (2005), 135-56.
- Μ. Πουρνάρη, «Ποια γνώση πρέπει να διδάσκεται; Οι επιστημικές αξίες στη σχολική γνώση», στο *Ποια γνώση έχει την πιο μεγάλη αξία, Ιστορικές Συγκριτικές Προσεγγίσεις*, 7^ο Επιστημονικό Συνέδριο Ιστορίας Εκπαίδευσης, 28-29 Ιουνίου, Πανεπιστήμιο Πατρών 2014.
- Ι. Φύκαρης, *Όρια και δυνατότητες της σύγχρονης διδασκαλίας*, Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.